

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... — 16 kor.
 Negyedévre... — 4 «
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... — 20 kor.
 Negyedévre... — 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... — 24 kor.
 Negyedévre... — 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 keddnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

Asszerkesztőség kéziratok visszatérítése
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 22.

Rekord-termés.

(K. Ö.) A hónap elején a lehető legjobb reménnyel néztünk az új termés elé. A börze és lapjai rekord-termést helyeztek kilátásba és a börze sietett is ennek hatása alatt a gabonaárakat leszorítani.

Ami sikerült is neki. Az októberi buza hibetetlen alacsony árakat jegyzett, amiből nemcsak azoknak lett kárunk, akik még effektív árut tudtak piacra hozni, hanem károsodott az egész új termés. Mert a gabonaárakulást az októberi határidőpiac árai szokták irányítani és így az októberre történő spekuláció bizonyos értelemben fokmérője az új gabona értékének.

Érezte azonban a börze is, hogy a rekord-termésre való hivatkozás magában véve nem elég az októberi buza árfolyamának hirtelen való letörlésére. Mégis csak jó lesz azt a nagy publikumot, mely a börze-bálványt némileg már kikezdte, más indokokkal is megnyugtatni. Azért kellett világgá kürtölni, hogy nálunk annyira most a felhalmozott buza, mint máskor karácsonykor sem és hogy oly csekélyek a lisztzállítások, mintha nem is kenyérrel táplálkoznának az emberek.

Hiábavalónak bizonyult azonban minden mesterkedés. Az élet, mely a jelen esetben a földművelési miniszter hivatalos termésjelentése alakjában jelent meg, rácsáfolt a börze híresztelésére. Nemcsak, hogy rekordtermésünk nem lesz, de sőt, az idei termés rosszabb lesz a tavalyinál. Pedig azóta, hogy a hivatalos termésjelentés elkészült, az esőzések legtöbb helyen egyre tartanak és rontják a terméskilátást.

A hivatalos termésjelentések szerint ugyanis csak a buza hozama lenne nagyobb a tavalyi terméseredménynél, a többi főbb gabonaneműeknél, ugymint a rozs, árpa és zabnál határozott visszaesés mutatkozik. Ha azután figyelembe vesszük a mostani abnormis időjárást, könnyű elképzelni a gazda szorongó várakozását, kit rekord-terméssel biztatnak, holott örvendeznie kell, ha középterméssel áldja meg a Gondviselés.

De hát ilyen a börze. Ha közeledik az aratás, mindent elkövet az aratás elértéktelenítésére. Kitűnő terméskilátásokkal számol be és a rendelkezésére álló sajtó siet nap-nap után oly jelentéseket hozni, a melytől a gazdának, ki színről-színre látja várakozása csökkenését, csak úgy borsózik a háta. Mit törődik a börze azzal, ha ellenkezésbe jut a hivatalos termésjelentéssel, mit azzal, hogy a végleges elszámolásnál kiséül a turpissága,

egyszerűen hivatkozik arra, hogy tévedni emberi dolog. Célját, a gabonaárak leszorítását, úgy is elérte, a többi neki ugyanis semmi. Közgazdasági és társadalmi érdekek nem vezérlik, csak az öncél, mely ha nem is a gazdatársadalom tönkretétele, de mindenesetre a szekuláció gazdagodása, melynek áldozatul esik a mezőgazdasági munka gyümölcse.

És ha a gazdatársadalom felemeli tiltó szavát a börze visszalései ellen, azonnal előállanak azzal a váddal, hogy »tőzsde ellenes áramlatok« kerültek felszínre. Százszor mondtuk és most is ismételjük, hogy a börzt intézményének addig, ameddig az a gabonakereskedelem törvényes érdekeit szolgálja, csak támogatói lehetünk, de amint megfelelkezik igazi hivatásáról és a fedezetlen határidőjátékkal a vad szekuláció érdekeit szolgálja, közgazdaságunk jól felfogott érdekei szempontjából ellene kell nyilatkoznunk.

Amit most tesz a börze, megszokott jelenség ugyan, de éppen azért, mert rendszert látunk benne, mely mindenkoron az aratás elértéktelenítését szolgálja, kell mégis ismételnünk azt a követelésünket, mely a fedezetlen határidő üzlet eltörlését célozza. A börze méregfogát ki kell törnünk.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egyetlen ut.

Az alsó emeleten valaki zongorázni kezd. Ujjgyakorlatot.

Rageot (dühösen kiugrik az ágyból): No tessék! Még csak hét óra van s már kezdődik! és így tart délig! Déltől aztán estig! Ezer bomba...

Az alsó emeleti zongora egyáltalában nem gondol arra, hogy abba hagyja, hanem folytatja a tempót: 20 ütemet percenkint.

Rageot (lázasan öltözik): Mit tegyek? csak nem mehetek megint sétálni, mint egy hét óta minden reggel! Először is esik; aztán pedig nekem dolgoznom is kell...

A zongora tisztán felhallatszik; meg lehet számlálni minden hangját: hatvan hangot ad percenkint!

Rageot (kétségbeesetten): Ha ez még sokáig így lesz, megőrülök! Fel kell hagynom a foglalkozásommal és más után látni. De ördög és pokol, ahoz nem volt szükségem a doktori diplomára!

Trillák, futamok a magas hangok chaotikus egyvelegben zavaródnak össze a mély basszussal.

A háziúr azt mondja, hogy ez nem ok a

& C. »HABIG« s »BORSALINO« kalapokban egyedüli raktár.

Tavaszi angol mélienyekben, felöltökben, gummi kabátokban nagy választék.

Folytonos ujdonságok nyakkeendőben.

rögtön kiköltözésre. Nekem pedig hét éves szerződés van!... Hét év! (Ötlete támad s kalapot vesz.) nem marad más hátra, mint fölkeresni ismeretlen kintzomat, aztán megegyezésre jutni vele!

Lemegy az első emeletre; becsönget.

A zongora hirtelen elhallgat.

Egy szobalány ajtót nyit és bevezeti Rageot-t a szalonba. Néhány pillanattal később belép egy negyven évesnek látszó kövér hölgy.

Rageot (egy pillantást vet a nyitva hagyott zongorára, amely olyan, mint valami fenevad, amely rámeresztli a fogsorát): Bátorkodtam asszonyomat mint lakótárs fölkeresni s egy szivességre kérni...

A hölgy: Miről van szó, uram?

Rageot: A következőkről... Van (fogcsikorgatva) szerencsém épen önök felett lakni s miután én... nem épen tulságos kedvelője vagyok a... a zongorának... ennek a kedves zenének... arra bátorodom kérni, ha egy kisé... ritkábban méltóztatnék abban az élvezetben részesíteni, hogy halljam...

A hölgy (mosolyogva): Én, uram? én egyáltalán nem játszom.

Rageot: Nem?

A hölgy: Hanem a leányom, Elvira, aki a zenekonzervatoriumba készül...

TAVASZI UJDONSÁGOK megkezdtek

ROTH M. utóda kalap s uridivat üzletébe.

Főrfi fejéreműk méret után a

leggyorsabban és a legbizalmasabban készíthetők

1564

Rageot (a halálraitelt mosolyával, aki előtt a guillotinet emlegetik) Ah! Elvira kisasszony! Nagyon kellemes!... De nem gondolja, madame, hogy a kisasszony egy kisé sokat játszik? Hiszen belebetegszik, ha reggeltől estig játszik... (Könyörgőn.) Azt hiszem, ha napjában csak egy negyedórát...

A hölgy: Negyed órát!...

Rageot: Nem bánom, fél órát... ha épen meg kell lennie!

A hölgy (mosolyogva): Lehetetlen, uram... A tanár azt mondja, addig kell játszania, amíg az ujjá beletörik.

Rageot (magában): Ah! bárcsak... de mindjárt! (Fenn.) Bocsásson meg, madame, az azt mondom, de mlle Elvira önmagát a konzervatórium számára, engem pedig a tébolyda részére készít elő... Megértheti, hogy ez így nem lehet tovább!

A hölgy: tehát költözzék ki, uram!

Rageot: De a szerződés, madame! Hét évre szól még!

A hölgy: A miénk pedig kilencre!

Rageot (a fejében gyilkosság és öngyilkosság gondolata kavargó): Kilenc!... (Indulatosan.) De asszonyom, csak nem gondol komolyan arra, hogy kilenc évig engem meggyötörjön? Ha nyolcz nap alatt el nem költözik innen...

A világhírű »Fownes« angol és különleges női francia keztyükben, továbbá »Humanie« védjeggyel ellátott amerikai cipőkben, különleges angol s pesti cipőkben egyedüli raktár.

Városi közgyűlés.

— Ötödik nap. —

Nagyvárad város törvényhatósága tegnap folytatta a kedden megszakított közgyűlést.

Glatz Antal főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, dr. Károly Irén, dr. Konrád Márk, dr. Molnár Imre, Sipos Orbán, Stark Gyula, Balogh Döme, Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferenc, Czegléd Sándor, Cser János, Déry János, dr. Halász Lajos, dr. Keeskeméti Lipót, Schwartz Izidor, dr. Vucskics Gyula, Weisz Károly, Feldmann Izidor, dr. Friedländer Sámuel, Lövenstein Zsigmond, Fleischhacker Gyula, dr. Grósz Menyhért, Ince Lipót, dr. Kurländer Ede, Rimler Károly, Bordé Ferenc, dr. Istvánffy István, dr. Cseresznyés Albert, Gerő Armin, Tóth Márton, Köszeghy József, Ragány János.

Az általános csatornázás.

A tanács előterjesztette az általános csatornázásról szóló szabályrendeletet, amely szerint az 2,300.000 koronába kerülne. Kétszeres új terhet hoz ez a kérdés; a házbér jövedelután kell bizonyos százalékot fizetni, azonkívül az egész polgárság csatorna közköltőt fizet.

Beczkay Lajos elismeri a kérdés nagyfontosságát s éppen ezért, a jelen voltak csekély száma miatt most ne tárgyalják, hanem a jövő közgyűlésen.

Rimler Károly polgármesternek nincs ez ellen kifogása, csupán megjegyzi, hogy ez a szabályrendelet rendkívül fontos és sürgős. Ha most nem tárgyalják, elmarad az őszre. A szakbizottságok mind letárgyalták.

Sipos Orbán szintén az elhalasztás mellett van. Ez évben úgy sem építik ki a csatornákat, tehát a télen elő lehet a dolgot készíteni.

A szabályrendeletet levették a napirendről.

Iskolák építése.

Előterjesztette a tanács az újabb iskolák építésére vonatkozó javaslatát. Erre 335,690 korona fedezet volna szükséges, olyan tulcsi-

gázott magas összeget vett fel az építésre a főmérnök.

Dr. Adorján Emil kifogásolja az előterjesztést, mert abszurdumnak tartja, hogy 2 iskolaszoba lakás a 30,000 korona van felvéve; 8 tanterem építésére pedig 90,000 koronát számítottak. Különböző Vitéz-utcán a kijelölt hely sem alkalmas iskolának; villamos vasut és az ősi vasut keresztezése és az állatvásárok miatt. Vegyék le az ügyet a napirendről. Küldjenek ki egy szűkebb körű bizottságot az építésre felvett összegek felülvizsgálására.

Balogh Döme hosszabban fejtegette, hogy amennyire alkalmatlan Vitéz-utcán az iskolának a jelzett hely.

Rimler Károly polgármester utána nézett, hogy alkalmas telket vásároljon, de nem kaptak, ezért jöttek arra az eszmére, hogy Vitéz-utcán szabad téren építsék fel az iskolát. Ajánlja a betervezett javaslatot.

Dr. Grósz Menyhért azt hibáztatja, hogy közteret beépítenek, de ez pénzügyi dolog. Az előterjesztést elfogadja, azonban ő is rendkívül drágának tartja az építésre felvett összeget. Helyesli **Dr. Adorján**nak egy bizottság kiküldésére vonatkozó javaslatát.

Köszeghy József védi a javaslatot. Beleegyezik, hogy bárki felülvizsgálja a terveket, mert azok teljesen megfelelnek a szabványoknak. Az árak a városi egységárak alapján vannak kiszámítva.

Sipos Orbán megszavaz minden iskolát, de a javaslatot leirat alá veszi. A nagy teher miatt államisítani kellene az iskolákat. Azonkívül az államsegély felemelését kéri a város. A megválasztott helyett iskola céljaira a legszerencsétlenebbnek tartja. Az építési összegek is túlmagasak. Elfogadja, hogy ad hoc bizottságnak adják ki a terveket. Sorra cáfolja **Grósz** Menyhértet, a polgármestert és főmérnököt.

Dr. Friedländer Sámuel élesen ki kel a tanács ellen s elfogadja egy bizottság kiküldését, de akként, hogy az egész iskolaügyét vizsgálják meg s tegyenek javaslatot arra, hogy a mai iskolákkal és tanszeméllyel miként lehetne ellátni a szükségletet.

Dr. Berkovits Ferenc erőlyesen visszautasítja **Friedländer** álláspontját.

Sipos Orbán hasonló értelemben szólott

s vitatta, hogy az elemi oktatás hanyatlott volna.

Hlatky Endre a mellett szól, hogy új miniszter van, hátha másként gondoskodik s felemeli az iskolákra adott államsegélyt. Ujból még kell kísérteni ezt a kultuszminiszternél. — A kérdéshez szólva ő is helyteleníti a Vitéz-utcán a kijelölt helyet s elfogadja a bizottság kiküldésére tett indítványt. Rámutat az iskolák fejlődésére s azon körülményre, hogy a felekezeti iskolák mily óriási terheket vesznek le a város pénztáráról.

Ragány János felvilágosításai után egy bizottságot küldtek ki **Sipos** Orbán, **Stark** Gyula, **Dr. Adorján** Emil, **Dr. Hoványi** Géza, **Köblös** Ferenc, **Sztarill** Ferenc tagokból.

12 új tanító állás.

A városi tanács előterjesztést tett 12 új tanítói állás rendszeresítésére iránt.

Dr. Adorján Emil a tanács nagyobb kihasználását kívánja.

Sipos Orbán, **Hlatky** Endre hozzászólása után az előterjesztett javaslatot elfogadták.

*

A női kereskedelmi tanfolyam fenntartását az 1901—907. évre, 800 korona segélylyel, elhatározták.

Elnöklő főispán fél 6 órakor a közgyűlést berekesztette. A hátralevő ügyeket ma, szombaton délután tárgyalják.

Politikai hírek. **Wekerle** Sándor miniszterelnök tegnap délben **Ábrányi** Kornél kíséretében Bécsből Budapestre érkezett. Hétfőn **Wekerle** és **Kossuth** Bécsbe utaznak a delegáció plenáris ülésére.

Ami ez a plenáris ülést illeti, hírlik, hogy **Goluchowski** külpolitikája ellen itt is heves támadást intéznek, főként a néppárti delegátusok. A költségvetést mindazáltal megszavazzák.

A gazdasági kiegyezés kérdései most sok fejtörést okoznak a két állam vezérpolitikuskainak. A közös kvótábizottság Bécsben fog ülésezni. Előreláthatólag nem tudnak megállapodásra jutni. Királyi döntésre nem lesz szükség, amely a status quo mellett fog dönteni.

A kiegyezési tárgyalások a jövő hét folyamán indulnak meg Bécsben. A magyar csoport már tanácskozott **Szterényi** elnöklésével Budapesten. A tanácskozáson jelen volt **Mezőssy** Béla államtitkár is. A bizottság magyar tagjai kedden utaznak Bécsbe.

A zárszámadási bizottság tegnap ülésezett **Hentaller** Lajos elnöklésével. Az ülésen **Rakovszky** István az állami számvevőszék elnöke referált. Rámutatott arra a körülményre, hogy az ex-lex folyamán sokkal szigorubbant ellenőrizte a kiadásokat, mint más esztendőben. A bizottság azután adminisztratív teendőket intézet el.

Az 1906. évi költségvetésről szóló jelentést most nyomják. A jövő hét folyamán szétosztják a képviselők között. A Ház július elején kezdi meg üléseit. A föllirat és a költségvetés hosszabb vitát fog ugyan provokálni, mindazáltal július végére befejeződik.

Désy Zoltán államtitkár kedden foglalja el hivatalát.

Barabás tegnap este megjelent a fővárosi választói között, a VII-ik kerületi függetlenségi körben, ahol kijelentette, hogy hibát követett ugyan el, de jóhiszeműen járt el mandátumával.

A delegáció elértekezletén nem lehetett jelen a Házban akkor, amikor idejében lemondhatott volna Aradról. Különböző is, be kellett várnia a VII. kerületi mandátum szabályszerű 30 napját.

A hölgy: Uram, milyen tréfa!

Rageot: Tehát nem? . . . Utolsó szava ez? Jó! akkor bosszút állok! . . . Holnaptól fogva tanulni fogok a nagydobon!

A hölgy (mosolyogva): Ezt megteheti, ha kedve tartja.

Rageot: És a vadászkürtön! . . .

A hölgy: Szép hangszer. Kedvelem.

Rageot: Gyorstüzelő ágyuval fogom a tüzrséget tanulni!

A hölgy: Ezt is megteheti, noha nem hiszem, hogy ez a szerszám meg volna engedve, a szerint . . .

Rageot: Bezuzom az összes ablakait.

A hölgy: Ujakat tétetek be az ön számlájára.

Rageot (kétségbeesetten): De hát nincs mód arra, hogy az átkozott zongora elhallgasson! Tanítsa a leányát másra: például varni, festeni . . . épen zongoratanítónőnek kell lennie!?

A hölgy: Ehez van kedve.

Rageot: Hah! van egy eszmém! . . . Adja férjhez! . . .

A hölgy: Szívesen. Ezt megtenném. De ki venné el? Nincs hozomány.

Rageot: Hozomány? Kinek kell hozomány, ha olyan szép, kedves, fiatal, szende, jó nevelésű leányt kaphat feleségül?

A hölgy (bámulva): Látta a leányomat?

Rageot: Nem. Soha, de elképzelem, hogy milyen; én a lelkeimmel látok . . . Igen, férjhez adjuk; én segítségére leszek ebben! Szavamat adom . . . itt a szavam, hogy férjhez adom . . . Szabad az arcképét látni?

A hölgy: Szívesen!

Megmutatja a leánya arcképét, amely olyan,

mint azok az álarczok, amelyekkel a gyerekeket rémitgetik.

Rageot (ijedten): Teringettét! . . .

Veszi a kalapját, felsiet a lakására, miközben **Elvira** kisasszony ismét a zongorához ül.

*

Egy hónappal később.

Rageot megkísérelt mindent, szórta a pénzt az apróhirdetésekért, az ügynőköért, — mindhiába! Kétségbeesésében nem maradt más hátra, mint hogy elvette a leányt ő maga . . . azon határozott kikötéssel és szerződéssel, hogy soha sem ül zongorához.

Amikor a nászvendégek kivonultak a templomból, Rageot észreveszi, hogy az anyósának különös gondolatok tükröződnek az arcán.

Rageot: Mi történik? Mi lelte önt? Nincs meglegedve? Remélem pedig nagyon boldog; mert nem csekélység volt az, férjhez adni a lányát! . . .

Az anyós: Mert most teljesen egyedül leszek a nagy lakásban . . . Képzelve csak el, milyen szomorú az! (Lesüti a szeméit.) És mint-hogy engem is férjhez adhat . . .

Rageot (rettenetes kacagással): Férjhez adni . . . önt?! Mit gondol, hol találhatnék ilyen oktondira?

Az anyós: Amint mondtam, erre nem is számítok . . . de mivel nagyon egyedül leszek . . . és nem fogom tudni, hogyan töltsem el az időmet . . . Vallomást kell önnek tennem, barátom . . . holnaptól fogva én tanulok majd zongorázni!

Léon Xanrof.

Wolafka szivbaja.

A napokban sietve jövök hazafelé a Kerespesi-uton. A zürzavaros tarka sokaságban egy vidékinek látszó öreg asszony jön velem szembe. Olyan bizalmasan néz reám, mintha meg akarna szólítani. Én tovább megyek, hiszen sokan megbámulják Budapesten a reverendát.

Néhány lépés után visszafordulok, hátha mégis valamit kérdezni akar az a szegény asszony. Tényleg az asszony megállott s amint látta, hogy én figyelmes lettem reá, odajön hozzám.

— Engedjen meg tisztelendő ur, hogy megszólítom — hiszen ebben a nagy városban kit merne az ember mást megszólítani, mint papot, csak azt akarom kérdezni, igaz e, hogy Wolafka meghalt?

— Ide s tova egy hónapja lesz már, jó asszony.

— Most jövök a klinikáról, ott hallottam, hogy meghalt. De nem hittem, nem hittem, hogy olyan emberek is meghaljanak, hiszen olyan volt mint egy angyal, az Isten nyugtassa meg. Aztán miben halt meg?

— Szivbajban — feleltem neki, nem jutván hirtelen eszembe, hogy tulajdonképpen veséjében halt meg a megboldogult főpap.

— Szivbajban? — Akkor elhiszem, hogy meghalt, a szive ölte meg. Jaj, mert olyan nagy, olyan jó áldott szive volt, annak csak a jó Isten a megmondhatója, meg az a sok szegény, akit felsegitett. Velem is annyi jót...

Nem tudta folytatni, arcát elöntötte a könny s keservesen sirt. Körülöttünk kezdtek tolongani, én vigasztalni kezdtem a jó asszonyt, de aztán megerőltette magát:

— Köszönöm, hogy megmondta, Isten áldja meg tisztelendő ur — s ezzel ott hagyott.

Ki tudja, micsoda emléket ujultak fel ennek az asszonynak a lelkében? Vagy talán sebek, melyeket eddig Wolafka gyógyított s ezután senki sem fogja gyógyítani?

Igaza lehetett annak a szegény asszonynak: hátha mégis a szive ölte meg Wolafkát és nem a veséje?

Szabó Mihály.

Előfizetési felhívás.

A keresztény Magyarország nagy nemzeti ideáljainak tulipánjegyében lépünk át egy új évnegyed friss, tavaszi barázdáiba. Tizenkét esztendő multunk folyamán a fejünk fölött elsubant éveknek soha egyetlen egy szakát sem köszöntöttük annyira bizalomteljesen s a becsületes küzdelem munkasikerének oly erősítő öntudatával, mint ezt a mostani évnegyedet. A liberális korrupció kapuja, a mely ellen nehéz tusákat vívtunk mi is keresztes lobogónk alatt, végre bedőlt s a magyar közéletet tisztító, megedző légáramok járnak át.

A nemzetek sorsát intéző Gondviselés, a magyarok Istene próbára tette a mi hűségünket s most a megaláztatások után lélekben megjutalmazta mindazokat, a kik a közélet különböző csatasoraiban megállták helyüket. Mi tollal küzdöttünk s hogy jó harcot harcoltunk nemcsak közönségünk ragaszkodása kivált az, s korszak örömnapijában megnyilatkozó szimpátiája igazolja, hanem a közéletnek, főként a keresztény mngujhódás vesződéses munkálkodásával előkészített hatalmas etikai nivóemelke-

dése első sorban. A mi zászlónkat lobogtatják ma a közélet méltó, igazi vezérei s akik a fórumon dominálnak, azokat az elveket hirdetik, a melyekért a mi sajtónk munkásait valaha tömlőre vetették az igazság hóhérai.

Változott az idők járása. Mi azonban a régiak vagyunk. Lapunk csonkítatlan egészében az, ami tizenegy esztendőn keresztül volt. Valljuk, amit *Prohászka* Ottokár székesfejevári püspök ajkáról is hallottunk legutóbb, hogy nekünk a sajtó nem üzérkedő vállalkozás, hanem élethivatás. És ezt a fenkölt missiót lelkünk egész ideálmusával; legjobb erőnkhez képest, tollunk minden becsületes iparkodásával, következetesen iparkodunk betölteni.

Ideálunk az erkölcsileg és vagyoniilag erős, hatalmas keresztény Magyarország.

Zászlónk a Máriás-lobogó, rajta a kereszt s a kereszten tulipánkoszoru.

Fegyvereink a régiak. Nyílt sisakkal küzdünk, a *tisztességes sajtó harcmodorában*. Szenzációkat nem hajhászunk. Pletykákban nem utazunk. Személykultuszt nem üzünk. Sem mások hűségát nem kamatoztatjuk, sem mások gyöngéiből hasznot nem huzunk. Elszánt harcunkban joggal számítunk a katolikus társadalom *szellemi és anyagi támogatására*.

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatását, az előfizetési pénzeknek, valamint az esetleges hátralékok beküldését.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

A »TISZÁNTÚL«
szerkesztősége és kiadóhivatala

UJDONSÁGOK.

Szokoly Tamás üdvözlése.

Szokoly Tamás országgyűlési képviselő a tegnapielőtti fényes győzelem után a tegnapi folyamán számos üdvözlő táviratot kapott.

Kossuth Ferenc gratulációja, amelyet Budapestről küldött, így hangzik:

Megválasztásod alkalmával fogadd szíves meleg üdvözlőmet.

Kossuth Ferenc.

Barabás Béla Bécsből a következő meleg hangu táviratot küldötte:

Jól esik lelkemnek, hogy Nagyvárad téged tisztelt meg nagybecsű bizalmával. Érdemesebb polgárra nem bízhatta a képviselést. Isten adjon neked erőt, egészségét népképviselői tisztet betöltésére. Igaz barátsággal üdvözöllek téged és meghajtom magam Nagyvárad polgárai előtt.

Barabás Béla.

Az üdvözlő táviratok sorából kiemeljük még Batory belényesi és Kerekes Elek élesdi pártelnök gratulációját.

A székesegyház és a püspöki lak tatarozása.

A püspöki székesegyház és a püspöki lak külseje tudvalevőleg gyökeres és nagyon előnyös javítás alá kerül. A tetemes áldozatba kerülő munkálatokat még csak a napokban kezdik meg, de a *Nagyvárad Naplónak* máris baja van vele. Erre mutat legalább tegnapi cikke, melyre vonatkozólag a legilletékesebb forrásból a következő sorokat vettük:

A »Nagyvárad Napló« a püspöki székesegyház és széklak tatarozásáról írva azt mondja, hogy a nagyvárad iparosok mellőzésével velem atyafiságban álló embereknek juttattam a vállalatot.

Ez merő koholmány.

Nem igaz, hogy mellőztem a nagyvárad iparosokat, mert ifj. Rimanóczy Kálmánt és Sztarill Ferencet, Stégmüller Arpád debreceni, Kladek János kassai és Pisszer János nyiregyházi építészekkel egyidejűleg hívtam fel ajánlattételre, valamennyinek megküldve a Nagy Virgil műegyetemi tanár által szerkesztett tatarozási tervet, hogy abba ajánlati árait bevezessék.

Stégmüller egyéb elfoglaltsága miatt nem tehetett ajánlatot, Sztarill nem kívánt vállalkozni, a többi három közül pedig:

Kladek János 72804 K 94 f.
Pisszer János 85206 » 01 »
Ifj. Rimanóczy Kálmán 103245 » 12 »

ért ajánlkozott a két épület tatarozására s így csak természetes, hogy Nagy Virgil tanár urral együttesen Kladekkel folytattuk a további tárgyalásokat s vele alkudtunk meg az asztalos, lakatos és mázó munkák kivételével, melyeket *Buzássy József és Topsál Vilmos* nagyvárad iparosok nyertek el. Ezenkívül *Reiszmann K. M.* budapesti templomfestő végzi a templom belső festésén szükséges javításokat; a széklak kapualj boltozatánál szükséges födém szerkezetet pedig *Biehn János* budapesti vállalkozó készíti. Az összköltség 59567 K 68 fillért tesz.

Nem igaz továbbá, hogy Kladek velem rokonság vagy sógorságban áll.

A sasról irtakra fölösleges volna kiterjeszkednem.

Nagyvárad, 1906. június 22.

Erős Rezső,
jóságigaztó.

* **Radnai püspök látogatása.** Radnai Farkas dr besztercebányai püspök, ki ezeltt két esztendővel távozott el tőlünk püspöki székhelyére, tegnap a püspöki-i, állomásra érkezett, honnét egyenesen Püspökibe ment régi iskolatársának és barátjának *Gubicza István* plébánosnak látogatására. Önnét Szent Jobbra megy, hol *Fraknoi Vimos* c. püspök, szentjobbi apátnak lesz vendége.

* **Bérmálás a vidéken.** Örömnapija lesz *Ujpalota, Pecsözöllös és Köröstarján* községek lakosainak. *Fetszer Antal* felszentelt püspök ma, szombaton Ujpalota községében adja fel a bérmálás szentségét, holnap, vasárnap a szomszédos Pecsözöllösön, kedden pedig Köröstarjánban lesz a bérmálás.

* **Jézus szent szive ünnepe.** Jézus szentséges szívének ünnepét ülte tegnap a kath. egyház. Az Orsolya-zárda templomában délelőtt 10 órakor volt a szent beszéd után az

ünnepélyes szent mise, amelyet *Vinkler József* v. püspök, nagyprépost végzett megfelelő segédlettel.

* **Polónyi Géza nagybeteg.** *Polónyi Géza* igazságügyminiszter állapota — mint Budapestről értesülünk — válságossá lett. Tegnapelőtt még az orvosai jó reményekkel kecsegtették, de tegnap este nagy láza támadt, úgy hogy környezetét nagy aggodalom fogta el. Állapota ma reggel óta nem változott és egyformán súlyos maradt. A déli órákban értesülünk, hogy imminens veszélylyel *Polónyi* állapota nem fenyeget. A betegség komolyabb természetű, semmint eleintén hitték. Orvosa, dr. *Boross Ernő* epebántalmat állapított meg, de még nem bizonyos, hogy nagy fájdalmakat okozó epekövek okozzák e bajt, vagy valamely álképlet az epehólyagban, vagy a májban. Bizonyos, hogy az igazságügyminiszter szervezete a teljesített munka következtében elgyöngült. Ma *Korányi* professzort is a beteghez hívták.

* **Uj udvari tanácsos.** A király a személyi körüli miniszter előterjesztésére dr. *Hutyra Ferencnek*, a budapesti állatorvosi főiskola rektorának, az állatorvosi szakoktatás terén szerzett kiváló érdemei elismerésül, a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

* **Városi közgyűlés három héten.** Nagyvárad város közgyűlése az utóbbi 25 év alatt nem volt oly hosszú, mint a mostani. Ma, szombaton, hatodik délután gyűlnek össze a városatyák, illetve azok, akik még bele nem untak, hogy a hátralevő ügyekkel végezzenek, azonban aligha nem marad még a jövő hétre is elintézni való. Még 43 ügy van hátra s ezek között nem egy olyan, amely nem megy egyszerűen keresztül, hanem bizonyára vitát kelt. Ilyen pl. a villamos vasút vonalszakaszainak és menetdíjainak a megállapítása; a Főutca aszfaltozásának kérdése stb. Ez a hosszú gyűlés nagyon megbénítja a városi tisztikar munkáját.

* **Nincs víz.** Az aszfalt olvasztó meleg nagyon hamar köszöntött be és ha ez így megy minden harmadik házban fagyaltot fognak árusítani — víz nélkül. Nincs víz, susogja a rendőrség, mert már a rendőrség is beleavatkozott a tüzes napsugarak munkájába. A hatalmas mű, a vízvezeték nem képes elegendő vizet adni. Ötször annyi víz fogy most el mint ősszel, vagy télen. Pedig még a kezdetén vagyunk a nyárnak. Ez óriási vízhasználatot a melegnek lehet tulajdonítani, hiába, izzad mindenki és minden, szomjas az ember szomjas a föld, de legszomjasabb a vízvezeték. Ez nem azt jelenti, hogy most ötször annyi vizet isznak az emberek, mert a legtöbb szomjazó a sárga árpalevet találja kitűnő hűsítőnek és nem a vízvezeték kristálytiszta vizét. És mégse elég a víz. Ennek okai a háztulajdonosok, kik napjában többször locsolják az udvart, kertet. Az igaz, hogy ez szükséges sőt a háztulajdonosok érdekeit tekintve, nem is lehet ellene felhozni semmit. Azonban a vízvezeték állandó működése mindnyájunk érdeke és éppen ezért a kerttulajdonosok a locsolások számát szállítsák le vagy pedig ne vízvezeteki vízzel locsoljanak. Ezekre vonatkozólag a rendőrség most a következő intézkedést teszi közhírré.

A rendőrség közhírré teszi, hogy a nagymérvű vízfogyasztás miatt a városi vízmű már ma éjjel és előre láthatólag míg a meleg és

száraz idők járnak több éjszaka egymásután éjjeli 11 órától reggeli 5 óráig el lesz zárva. Felhívja a hatóság a közönséget, hogy az udvarok és kertek locsolását minden esetre szüntesse be, mivel az esti órákban tapasztalható rendkívüli nagy vízfogyasztás erre vezethető vissza. További vízpazarlások esetére különben kénytelen lesz a hatóság a vízművet a délutáni órákban is hosszabb ideig elzárva tartani.

* **Tüzérségi lögyakorlatok Nagyváradon.** Amire még eddig Nagyváradon nem volt eset: a házi tüzérezred fogja tartani lögyakorlatait. Eddig rendszeren más helyeken, a nagy hadgyakorlatok alkalmával tartották a tüzérségi lögyakorlatokat. Most azonban, első ízben, úgy intézkedtek, hogy a tüzérezred júliusban itthon marad s július 15-től kezdve körülbelül 8 napon át Kardó körül fogja megtartani lögyakorlatait.

* **A közuti költségelőirányzat.** A magyarországi városok legnagyobb része a közuti költségelőirányzatukat rendszeren december végén vagy éppen a következő év elején terjesztik fel a kereskedelmi miniszterhez jóváhagyás végett. Most a kereskedelmi miniszter rendeletet bocsájtott ki, mely szerint a közuti költségelőirányzat októberben elkészítendő és november hó végéig haladéktalanul felterjesztendő lesz.

* **Előadás a Kossuth-szoborra.** Megemlékeztünk már arról a műkedvelő előadásról, amelyet a Kossuth-szobor javára leányiskolai növendékek rendeznek e hó 24-én, vasárnap délután 4 órakor a Fekete Sas nagytermében. Az előadás érdekes műsorán monológok, párbeszéd, táncok váltogatják egymást. Jegyek kaphatók Kiss Dávid tőzsdéjében. Az előadás iránt, mely szép sikerűnek ígérkezik, nagy érdeklődés nyilvánul.

* **A villamos kérelme.** A nagyvárad villamos vasút részvénytársaság tegnap kérelmet nyújtott be a városhoz. E kérelemre az adott okot, hogy a kereskedelmi miniszter elrendelte, miszerint a Bémer-tér és a Szent László-tér között lévő Kishid felső ívére rakott villamos vezeték az alaptól számított 5 méter magasságba helyezték és pedig úgy, hogy a felső hidiveket a társaság szedesse le. E rendelet megváltoztatását kéri most a vasúttársaság a kereskedelmi minisztertől. Kérését indokolja azzal, hogy a jelenlegi hid helyett új hidat fog építeni a város és a jelenlegi hidon is takarmánnyal vagy más tárggyal magasra rakott szekerek nem mehetnek keresztül. Rendes közlekedő eszközökre pedig nem veszélyes a vezeték.

* **Curtozza emléknappja.** Ma van 40-ik évfordulója a curtozzai ütközetnek, amely alkalommal a nagyvárad helyőrség ünnepélyes tábort misén vesz részt. A szent misét *Széles Elek* káplán mondja a katonai gyakorlóterén felállított sátorban, kedvezőtlen idő esetén a Szent László templomban délelőtt 8 órakor.

* **Polgármesterek értekezlete.** A magyarországi törvényhatósági joggal felruházott városai az idei kongresszusokat Kassán fogják megtartani augusztus 23 án. Nagyvárad város polgármesteréhez most érkezett meg a meghívó.

* **A Körözs s az Aurora gyár.** Az Aurora vegyi gyár kérelmet nyújtott be a városhoz, hogy a gyárból kikerülő szennyvizet a Körözsbe bocsájtassa. A kérelme a főmérnöknek lett kiadva véleményezés végett. A levezető csatorna a gyárból a Körözs mentén a Téglatető-utcán menne keresztül itt menne a Körözs medrébe. E csatorna létesítését a főmérnök nem ellenzi, csak bizonyos közérdekű feltételekhez köti. A gyár ugyanis kénsavat is állít elő a mely a Körözsbe jutva azt megfertőzteti. Emiatt a főmérnök előterjesztést tesz, hogy a gyárból kijövő szennyvizet a gyártelepen tisztítsák. Az ügyet átfogják tenni a királyi kulturmérnöki hivatalhoz, mely ez ügyben az országos chemiai

intézet és az iparfelügyelő bevonásával tárgyalást fog tartani. A tervezett csatornából a szennyvizet lejjebb ömlene a Körözsbe, mint a hol a vízmű fekvése van, azonban nem csak a vízvezeték, hanem az uszodákat is tekintetbe kell venni. A csatorna építése különben még meglehetősen ideig fog késlekedni, mivel az építés iránya a vasut kolozsvári vonala ott is keresztül megy. Tehát erre külön tárgyalást kell tartani a vasuti üzletvezetőséggel.

* **A községi iskolai könyvtár megnyitása.** Van nagyvárad város közönségének egy olyan hatalmas könyvtára, mely örömmel töltheti el e város minden polgárát, aki a kulturális haladás iránt igazi érdeklődéssel viseltetik. A könyvtár 6000 kötetével majdnem 40.000 korona értéket képvisel. Ezt a könyvtárat 1876-ban létesítette Nagyvárad város iskolaszéke. Azóta folytonosan fejlesztik s évről-évre az iskolai beíratási díjakból befolyó összegeket fordítják a könyvtár állományának gyarapítására. Nemcsak a szépirodalmi szakasza gazdag ennek a könyvtárnak, de más osztályai (természettudományok, földrajz, történelem stb.) is oly változatosak és fejlesztettek, hogy csaknem minden pályán működő szakember feltehető benne a szakkörébe tartozó értékesebb és tanulságosabb forrásmunkákat. Az elmúlt években mozgalom indult meg, hogy ezt a könyvtárat nyilvánossá tegyék, arra azonban ez a könyvtár még nem elég nagy. Ahoz sok ezer kötet könyv, sok ezer korona évi szubventió s a város és a megye részéről sok áldozat kívánatik. Egyelőre hát a községi iskolai tanszemélyzet részére tették hozzáférhetővé. A könyvtár kezelője Bodnár János okleveles könyvtáros, aki Budapesten a magyar nemzeti múzeum Széchényi országos könyvtárában nyerte kiképezését. A könyvtár a múzeumok és könyvtárak rendezésére vonatkozó utasításai szerint van berendezve s 10 és 36 alfokra oszlik. A könyvtár állománya a közs. polg. fiú iskola épületében 4 nagy és 9 kisebb szekrényben van elhelyezve. Van betűrendes és szakkódula katalógusa s fel van szerelve mindazon szükséges fő és segédeszközökkel, amelyeket a modern könyvtár kezelés manapság megkíván. Örömmel adjuk hírelt a könyvtár megnyitását, mert reméljük, hogy ez csak előhírnöke annak a nagy nyilvános könyvtárnak, amely egy ilyen intelligens nagy város műveltségét méltán és joggal megilleti. A könyvtár öre a következő sorok közlésére kérte fel lapunkat. A tekintetes községi iskolaszék utasításából kifolyólag mély tisztelettel értesitem m. t. kartársaimat és kartársnőimet, hogy a közs. isk. könyvtárat f. hó 7-én csütörtökön megnyitom s a hivatalos könyvtári órákat minden csütörtökön délelőtt 9—12 óráig fogom megtartani. A múlt évben hozott könyvtári szabályzat szerint joga van minden községi iskolai tanítónak, tanítónő és óvónőnek ahhoz, hogy e könyvtárból könyveket vehessen kölcsön. Egyszerre legfeljebb 3 művet lehet kivenni 3 hónapi időtartamra, mely azonban meg is hosszabbítható. De köteles bárki a kölcsön vett könyvet a könyvtár örökébe kívánságára 8 napi használatra bármikor beszoigáltatni, hogy más is hozzá juthasson a könyvhöz. Aki a könyveket bemocskolja vagy elrongálja köteles a mű letári becsülését megtéríteni. Folyóiratok és drágább diszkótésű művek nem vehetők kölcsön, ezek csak a könyvtár olvasó szobájában használhatók. A könyvtárban dohányozni tilos. Bodnár János, a közs. isk. könyvtár öre.

EGYESÜLETEK.

A Népmvelési Egyesület ülése. A Biharvármegyei Népmvelési Egyesület választmányának tagjait az egyesület helyiségében (Nagypiac-tér, községi polgári fuiskola, földszint 10. ajtó) folyó hó 24-én vasárnap délelőtt 10 órakor tartandó választmányi gyűlésre tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1906. június hó 21-én. Dr. *Miskolcsey Ferenc* elnök.

TANÜGY.

A tanítók értekezlete.

A nagyvárad közs. elemi iskolák tanító-testülete 1906. évi június hó 23 án d. u. 4 órakor a Tanítói Kör helyiségében (polgári fiúiskola, földszint 10 sz. ajtó) értekezletet tart.

Az értekezlet tárgyai:

1. A közs. iskolákban bevezetendő új tankönyvek megállapítása.
2. Az órarendeknek a két félnapos szünetre való tekintettel leendő megállítása.
3. A tantestület képviselőjére 3 iskolaszéki tag választása,

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Böregér.
Vasárnap utolsó előadás.

A legvitézebb huszár.

Sem maga darab, sem pedig az előadás nem érdemelt több közönséget, mint a mennyi A legvitézebb huszárt végignézte. Dehogy volt mégis közönség, azt a vendégszereplő művésznőknek Kornai Bertának és Orley Flórának lehet köszönni. Bucsföllépésül kár volt olyan darabot előrántani, amelynek értéke nincsen, meg aztán a vendégszereplők jóformán szóhoz sem jutnak. Kornai Berta Juliette szerepében játéka sokoldalúságának újabb jelét adta. Sikkes tánczait ujránzia kellett. Orley Flóra Des Meraunes szerepét domborította díszkrétül.

A címszerepben Oláh Gyula több buzgalmat fejtett ki, mint a milyen sikert aratott. A címszerep erősebb fizikumot, markánsabb vonásokat kíván, mint a minőkkel Oláh rendelkezik. Károlyi Leonának szép sikere volt. Palásthy Gyurija sok derűtséget keltett.

A színpadon uralkodó nemtörődömség mikrofonja a nézőtérén keresztül suhanó gyöngeszellőnek: csukjuk be már a Szigligeti-színház kapuit. —dy.

Nyárai Antal Nagyváradon. Nyárai Antal színművész ma este kezdi meg két estére terjedő vendégszereplését a Szigligeti színházban. A jeles művész ma este a Böregér operettében lép fel Eisenstein szerepében és holnap, vasárnap este pedig a »Nebántsvirág« Celestinjét játssza el. A Nebántsvirág címszerepét az igazgatóság felkérésére Kornai Berta a színház kitűnő vendége játssza.

Gül-baba. Vasárnap délután a »Gül-baba« közkedvelt operett kerül színre fél helyárrakkal, Károlyi Leonával Gábor szerepében. Jegyek ma délután 3 órától a vasárnapi előadásokra előre válthatók.

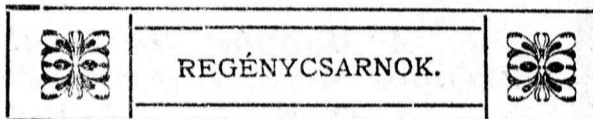
IRODALOM.

A Sturm-féle Almanach 1606—1911. — kiadása, a melyet ezuttal ismét Fabró Henrik és Ujlaki József dr, az országgyűlési gyorsíró-hivatal tagjai, szerkesztettek, már most, alig három héttel az új országgyűlés megnyitása után, megjelent. A kék angol vászonkötésű könyv, melyet Csányi Károlynak, az ipar-

művészeti muzeum titkárának aranynyomású homlokrajza díszít, a képviselőház összes tagjainak életrajzát közli; a főrendiház tagjaira nézve ezuttal csak az Almanach tavalyi kiadása óta beállott változásokat. A sok új képviselőről, a kiknek nagy része a közélet egyéb terein már évek hosszú sora óta fejtett ki működést, köztük az új nemzetiségi és horvátországi képviselőkről is nem egy érdekes adatot talál benne az olvasó. A munka megrendelhető a Sturm-féle Országgyűlési Almanach kiadóhivatalában Budapest, V., Dorottya-utca 6. sz. II. em. 17. a. Ara 5 korona.

MULATSÁG.

A hadkötelesek táncestélye. A nagyvárad hadköteles kereskedő ujonc ifjúsága ma, szombaton a »Körösparti« vendéglő nagytermében táncestélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépő-díj 1 kor. 20 f. Előre váltva 1 kor. Családjegy 3 kor. Jegyek előre válthatók: Beczkay Lajos, Oláry I., Stern Béla és Wéber testvérek üzletében. Valamint este a pénztárnál.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irtá: Gorkij Maxim 92.

Smolin megszorította Ljuba kezét, mosolygot, s csengő bariton hangon mondta:

— Remélni merem, hogy nem feledté el régi játszótársát?

— Jó, majd később beszélhetek egymással, — mondta most Majakin s végig tekintett Ljubán. — Nos Smolin, beszélj!

— Megbocsát kisasszony? — kérdezte Smolin Ljubától.

— Kérem, ne zavartassa magát, — mondta Ljuba.

— Nagyon udvarias és ügyes, — gondolta Ljuba s miközben a pohárszékhez lépett, figyelmesen hallgatta Smolint.

Üzleti ügyekről beszéltek. Smolin kifejtette, hogy nagy börtnyárat akar alapítani, melylyel kiszoríthatja Oroszországból az efféle ipartermékeket,

— No de ilyent — mondta Majakin, mikor Smolin kifejtette előtte üzleti terveit. Csakugyan nagyon érdekes, amit beszélsz. Látszik, hogy nem töltötted hiába az időt Nyugat-Európában, most pedig együnk valamit.

— Hogy van Ljuba kisasszony? — kérdezte Smolin, miközben a villát és a kést a kezébe vette.

— Nagyon egyhangú az élete — felelte Majakin, Ljuba helyett. Ő vezeti a háztartást s az egész ház gondja az ő vállán van. Nincs ideje a szórakozásra.

— Azt is hozzá kell tennem — mondta Ljuba, hogy alkamam sincs a szórakozásra. Nem szeretem a kereskedők estélyeit és táncmultságait.

— És a színházat! Kérdezte Smolin.

— Nincs társaságom s így színházba is ritkán járok.

— Oh a színház! mondta most az öreg. Micsoda dolog az, hogy a kereskedő mindig így szerepel a színpadon, mint tökfűjű fráter. Ez csak nem felel meg a valóságnak! Egészen másként áll a dolog, ha a cárok életből játszanak. Ott meg szabad hamisítani a valóságot, de ha a jelenkorból veszik a témákat és alakokat, akkor nem szabad csakugy kigondolni a dolgot. Akkor olyanok kell festeni az embereket, mint aminők valóságban.

(Folyt köv.)

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen jó leányunk, testvérünk elhunytával alkalmával mindazok, kik igaz részvételükkel fájdalomukat enyhítették, fogadják ez uton őszinte köszönetünket.

Vosska Ferencz
és családja.

KÖZGAZDASÁG.

Növények nitrogén szükséglete.

Azon tápanyagok között, melyek a növények fejlődéséhez, életéhez feltétlenül megkiváncsoltatnak, egyik legfontosabb helyet foglalja el a nitrogén, mely nélkül a növényi élet jóformán el sem lehet. A növények tehát a nitrogént megkiváncsoltatják. Ha a növénynek elegendő mennyiségű nitrogén nem áll rendelkezésére, azt a növényzet színéből észrevehetjük, mert akkor a levelek zöld színe közé sárga szín is elegyedik, az egész növény világosabb zöld színt vesz föl és minél nagyobb mértékben érzé hiányát a növény a nitrogénnek, annál iakább uralkodik a növényen a sárgászöld szín. A nitrogéntartalom és a növények leveleinek színe között szoros összefüggés van, amit bizonyít az, hogy a nitrogéntartalomnak változásánál a növények levélszínének megfelelő változása már akkor is észrevehető, ha ezen változás csak kis mérvű.

Wagner kísérletei alapján kimutatta, hogy ezen jelenségnek gyakorlati értéke is van, mert a nitrogén hiányának jelei idejében lépnek fel, vagyis akkor, mikor a hiány nem oly nagy, hogy emiatt a növények betegeskednének már. Ugyanis a növények leveleinek kékes zöld, zöld és világos sárgászöld színéből következtethetünk arra, hogy van-e elegendő nitrogén vagy pedig nincs a növénynek rendelkezésére. Mihelyt növényeinken észre vesszük a nitrogénhiány jeleit, akkor iparkodjunk ezt eliensúlyozni. A mit nitrogéntrágyának az alkalmazásával tehetünk meg. Erre különösen a chilisalétróm az, mely különösen igen alkalmas és gyors hatóképességénél fogva a nitrogénhiányt csakhamar pótolni fogja. Ha tehát azt tapasztaljuk, hogy növényeinken a nitrogén hiányának jelei mutatkoznak, akkor pótoljuk azt a nitrogéntrágyák alkalmazásával.

A kapálás hatása.

A kapálással irtjuk a gyomokat, lazítjuk a talaj felületét, előmozdítjuk a talaj légjárhatóságát és korlátozzuk a talaj nedvességének elpárolgását is. Ez utóbbi minden esetre igen fontos és azáltal jut érvényre, hogy a talaj felületén elrontja a hajcsövességet. Szárazság esetén tehát célszerű kapálni abban az esetben, is, ha a talaj felülete tömődött, de a vetés nem gyomos. Ez minden esetre a műtrágyázás esetén is előnyösen alkalmazható, mert a talaj nagyobb nedvessége előmozdítja a műtrágyák hatását.

Értéktőzse.

Budapest, június 22.

Oszták hitelrészvény	— — —	678·—
Magyar hitelrészvény	— — —	796·—
Leszámitoló bank	— — —	506·—
Rimamurányi	— — —	525·—

Osztrák-m. államvasuti részvény	670.—
Közuti vasut — — — —	594.—
Városi villamos vasut — —	327.50

A gabonatözsde határideje.

Budapest, június 22.

Buza okt. — — — —	16.82
Rozs okt.-re — — — —	17.12
Tengeri április 1906. — —	14.—
Zab ápr.-ra — — — —	13.64
Repeze aug.-ra — — — —	—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1906. jun. 22-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	113.50
Magyar koronajárdék 4%	— — —	95.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	85.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	95.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—	—
Magyar gyermek sorsjegy-kölesön	— — —	211.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	158.—
Osztrák járadék papírban	— — —	99.50
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.60
Osztrák korona járadék	— — —	118.—
Osztrák járadék aranyban	— — —	99.75
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.80
Magyar hitelbank részvény	— — —	809.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	675.00
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	670.82
Német birodalmi márka	— — —	19.10
London vista	— — —	117.25
Páris vista	— — —	240.35
20 márkás arany	— — —	95.45
20 frankos frankos (Napoleondor)	— — —	23.46

Marha ártáblázat 1906. évi jun. 18—19

1 pár I-ső rendű jármos ökör	795—885 korona.
1 pár II-od rendű jármos ökör	690—795 korona.
1 pár II-ad rendű jármos ökör	600—690 korona.
1 drb fejős tehén	170—370 kor., 1 drb vágó ökör
250—410 kor. 1 drb. vágó tehén	210—370 ökör
1 drb veres borju	40—58 kor. 1 drb. fél éves borju
63—95 kor., 1 drb egy éves borju	70—160 kor., 1 drb két éves borju
85—220 korona. 1 drb hizott sertés	110—116 kor., pár fél éves sertés
35—65 kor., 1 pár egy éves sertés	80—95 kor. 1 pár két éves sertés
145—210 korona. 1 drb. igás ló	170—390 korona. 1 pár ökörbőr
58—64 kor., 1 pár tehénbőr	40—52 kor. 1 pár borjubőr
10—20 kor., 1 pár ló bőr	18—26, korona.

Forgalmi kimutatás 1906. jun. 18—19

Tiszta buza körülbelül	100 htl — Kétszeres buza
40 hltr Rozs	70 hltr Árpa 50 hltr Zab 60 hltr Tengeri 70 hltr burgonya 80 hltr.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.**Nagyvárad—Püspökfürdő—Féligfürdő.**

		S z e m é l y v o n a t				
Nagyvárad állomás	ind.	8.03	10.05	2.26	4.44	8.44
Várad-Velence	>	8.12	10.15	2.38	4.55	8.55
Rontó	>	8.28	10.29	2.52	5.09	9.08
Püspökfürdő	>	8.38	10.40	3.02	5.19	9.18
Féligfürdő	érk.	8.50	10.52	3.14	5.31	9.30

Féligfürdő—Püspökfürdő—Nagyvárad.

		S z e m é l y v o n a t				
Püspökfürdő	ind.	8.38	10.40	3.02	5.19	9.18
Féligfürdő	>	8.55	10.57	3.19	5.34	9.34
Rontó	>	9.02	11.04	3.26	5.51	9.41
Várad-Velence	>	9.15	11.17	3.39	5.54	9.55
Nagyvárad állomás	érk.	9.25	11.27	3.49	6.04	10.55

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perzig terjedő idő tekete számokkal van jelölve.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

értesíti a u. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3/4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb árú kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképész-lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **ernst-lámpák és osmium-lámpák** gyertyánként 1/5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— **villamosvilágítás** —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Felhívás!

A Magyar Jelzáloghitelbank 3 %-os nyereségek legközelebb konvertáltatni fognak miért is ezen

3 %-os jelzálogsorsjegyek

konvertálás céljából **nálunk már most bejelenthetők.**

A konvertálási művelet során nem konvertált kötvények helyébe lépő s kitűnő sorsolási tervvel bíró

új sorsjegyekre

előjegyzésekkel az eredeti feltételek mellett **darabonként****20 korona** lefizetése ellenében elfogadunk.

Nagyvárad, 1906. június 2.

POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG,

Kossuth Lajos-utca.

Telephon 205.

Hatóságilag engedélyezett

végeladás

tartatik még rövid ideig **SPITZER TESTVÉREK** cég Zöldfa-utcai üzletében, hol a következő tárgyal kerülnek eladásra:

44 vég Rózsahegyi-vászon	eddiggi ára 6 frt.	végeladási ára	4.40
60 > Késmárki-vászon	eddiggi ára 7 frt.	végeladási ára	4.95
36 > Nemzeti-vászon	eddiggi ára 7. 60	végeladási ára	5.50
40 > Uj patyolat-vászon	eddiggi ára 9 frt.	végeladási ára	6.30
28 > Kelengye-vászon	eddiggi ára 10 frt.	végeladási ára	6.80
45 > Siffon	eddiggi ára 7 frt.	végeladási ára	5.—
50 > Schroll-Siffon	eddiggi ára 11 frt.	végeladási ára	7.50
20 > Ágyhuzat	eddiggi ára 5 frt.	végeladási ára	3.20
70 > Ágyhuzat	eddiggi ára 8 frt.	végeladási ára	5.40.

Késmárki legkitűnőbb abroszok, asztalkendők, törülközők, zsebkendők, ágyterítők, függönyök, szőnyegek ugyanolyan arányú árleszállítással kerülnek eladásra.

Női ruhaszövetek, batisztok, zefirek, cretonokból

33 százalék engedmény.

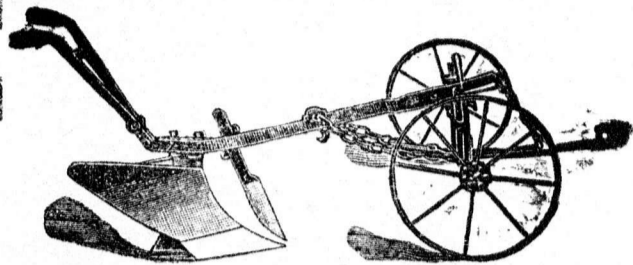
Női ruhaszövetek, maradékok, selyem blous kelmék, miderek

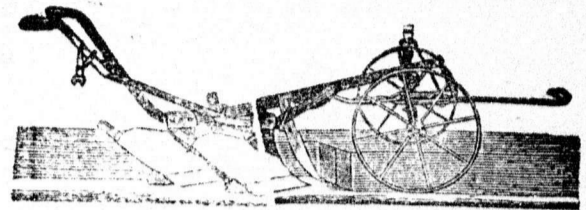
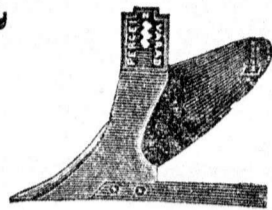
fél árban.

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talaj-
 művelő eszközöket készít a legjobb minőségben.

HÁASZ MANÓ kézmű- és divatáruház a NAGYVÁRAD Zöldfa-utcza elején.

Nem kapható sehol oly óriási nagy raktár mint nálam, különösen nagy mennyiség érkezett most, *grenadinok, pouplinok ruhára való vásznakból* és *himzett bătistokból*. Ugyiszinte *vászon* és *valansen csipkékben* és *betétekben* nagyon szép nagy raktár van.

Az árak pedig az ösmert igazán szolid olcsó árak.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczna-utcza 3. szám

Művek
 folyóiratok, hírlapok,
 vonalzatok,
 gazdasági nyomtatványok,
 egyházi, községi
 és egyéb
 hivatalos nyomtatványok,
 körlevelek,
 levélborítékok.

Elvállal és készít:
 izléses kivitelben
 mindennemű
nyomdai munkákat
 jutányos árak mellett.
 Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
 számlák, falragaszok,
 bált meghívók,
 tánczrendek, étlapok,
 naptárak,
 palaczkfeliratok,
 névjegyek,
gyászlapok
 stb. a nyomdai szakba
 vágó nyomtatványok
 készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

A 4° -os jelzálogsorsjegy konverziója

június hó 22-én tul

nem eszközölhető; ki a fenti napig *elmulasztja* sorsjegyeit konvertáltatni, károsodást szenved.

Az új jelzálogsorsjegyekre előjegyzéseket eredeti feltételek mellett még elfogadunk. A konvertálást *díj és költségmentesen* eszközöljük.

Központi Takarékpénztár r. t.

Szilágyi Dezső-utca dr Adorján ház

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő tanulóknak, kisiparosok és kispapok számára.

Írta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beklüldése mellett bérmentesen küldetik meg.

HIRDE T É S E K

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Dorongosi dűlőben

Szy József félé teljesen beültetett és termő szőlő 9 parcellában eladó. Venni szándékozók értekezhetnek a Polgári Takarékpénztárban **Kossuth Lajos utca 4 sz.**

Ugy a 3° -os *Magyar jelzálog hitelbank* nyere-mény kötvényeinek konvertálására, valamint a nem konvertált kötvények helyett kibocsátandó új sorsjegyekre előjegyzést *már most elfogadunk.*

Nagyvárad Takarékpénztár r-t.

3° -os jelzálogsorsjegyek

K I C S E R É L É S É T

Új nyere-ménykötvényekre EREDETI feltételek mellett

költség- és jutalékmentesen

E L V Á L L A L J U K.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe, hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű

BÚTOROKAT

gyári árban, kezeség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCZA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.

Kivánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám.

3° -os Jelzálogsorsjegyek

nálunk már most bejelenthetők *konvertálás céljából.*

Elfogadunk előjegyzéseket

új jelzálogsorsjegyekre

az eredeti feltételek mellett.

Főnyere-mény: Egy millió korona.

Előjegyzéseknél darabonként 20 korona óvadék esatolandó.

Ezen sorsjegyekre kölcsönt a *legelőnyösebb* feltételek mellett nyújtunk és drágább kölcsönöket konvertálunk.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI-, IPAR- és TERMÉNYHITELBANK

Nagyvárad, Teleky-utca 3. szám.

Telefon: 46. szám.